

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

ערר 1519-23
ערר 1520-23
ערר 1521-23
ערר 1522-23
ערר 1526-23
ערר 1560-23
ערר 1561-23

לפני כבוד חברי הוועדה:
ערן עסיס, עו"ד - יו"ר
צבי פרלמוטר, רו"ח - חבר

העוררת: **אולמי אוריאל בע"מ, ח.פ. 515376630**
באמצעות יוסף אביטן

נ ג ד

המשיבה: **רשות המסים**
באמצעות היחידה לטיפול במענק השתתפות בהוצאות קבועות
רחוב בן גוריון 38 רמת גן
מייל: corona.ararim@taxes.gov.il

החלטה

ההחלטה שלפנינו נסובה על השאלה באילו נסיבות רשאי עוסק לבקש לתקן את ההחלטה שהתקבלה בעניין זכאותו למענקי הקורונה, הגם שחלף המועד להגשת השגה בנוגע להחלטה שהתקבלה. זאת, בשים לב להוראות סעיף 12(ב) לחוק התכנית לסיוע כלכלי (נגיף הקורונה החדש) (הוראת שעה), התש"ף-2020 (להלן – **החוק**).

רקע והליכים קודמים

1. העוררת היא חברה שהפעילה אולם אירועים בעיר נהריה. אין מחלוקת כי אולם האירועים פעל עד פרוץ מגפת הקורונה, ולאחר מכן, נוכח המגבלות שהוטלו על עריכת אירועים בתקופות ההתפרצות של המגיפה, הפסיקה העוררת את פעילותה כליל.
2. בהתאם להחלטת הממשלה מס' 5015 (מיום 24.4.2020; להלן – **החלטת הממשלה**) ובהתאם לחוק, הגישה החברה בקשות למענקי הוצאות קבועות בנוגע ל-6 תקופות זכאות: מרץ-אפריל 2020, מאי-יוני 2020, יולי-אוגוסט 2020, ספטמבר-אוקטובר 2020, נובמבר-דצמבר 2020 ומאי-יוני 2021 (מטעמים שלא הובהרו, לא הוגשו בקשות בנוגע לתקופות הזכאות ינואר-פברואר 2021 ומרץ-אפריל 2021). כמו כן, הוגשה, בהתאם לחוק, בקשה למענק פגיעה ממושכת.
3. מכתבי הטענות ומהמסמכים שהוגשו לוועדה ניתן להבין כי בקשות המענק נדחו ברובן, אך אושרו לעוררת מענקים בסכומים נמוכים, כמפורט להלן:

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

(א) עבור תקופות הזכאות מרץ-אפריל 2020, מאי-יוני 2020 ויולי-אוגוסט 2020 (להלן – **הבקשות הראשונות**) אושרו לעוררת מענקים בסך 10,366 ש"ח בגין כל תקופה (דהיינו, שולם סך של כ-31 אלף ש"ח, מתוך מענקים מבוקשים בסך כולל של מעל 230 אלף ש"ח);

(ב) עבור תקופת הזכאות ספטמבר-אוקטובר 2020 (להלן – **הבקשה לספטמבר-אוקטובר 2020**) אושר לעוררת מענק בסך 17,898 ש"ח (כאשר הסכום המבוקש עמד על 82,499 ש"ח);

(ג) הבקשות לתקופת הזכאות נובמבר-דצמבר 2020 וינואר-פברואר 2021 (להלן – **הבקשות המאוחרות**) נדחו כליל ולא אושר לעוררת מענק (סך המענקים המבוקש עמד על כ-143 אלף ש"ח).

4. נציין כי חלק ממסמכי ההחלטה לא הוצגו לוועדה; המשיבה העירה כי בשל תקלות שונות במערכת הממוחשבת, לא נשמר התיעוד לחלק ממכתבי ההחלטה הקודמים שניתנו לעוררת. תחת זאת, מסרה המשיבה צילום מסך מתוך מערכותיה הממוחשבות, בו רשומים נימוקי ההחלטה בתקופות החסרות כתרשומות פנימיות). התמונה הכללית העולה מטענות העוררת ומהמסמכים שהוגשו היא כדלהלן:

(א) בעת בדיקת הבקשות הראשונות מצאה המשיבה כי המענק המחושב לפי הנוסחה אינו משקף את ההוצאות הקבועות של העוררת. זאת, ככל הנראה, על רקע העובדה שהעוררת הפסיקה את פעילותה. לפיכך, נקבע כי מקדם ההוצאות הקבועות של העוררת עומד על שיעור של כ-4%, והמענקים הופחתו בהתאם. החלטות אלו ניתנו, ככל הנראה, ביום 30.12.2020 וביום 21.1.2021.

(ב) במענה לבקשות האחרונות, קבעה המשיבה כי העוררת כלל לא זכאית למענק. המשיבה ציינה את הוראת פיסקה (8) להגדרת "עוסק" בסעיף 7 לחוק, לפיה מוחרג מהזכאות למענק עוסק שדיווח על סגירת עסקו לפני תקופת הזכאות, ובה צוין כי יראו גם מי שחלה ירידה ניכרת בהוצאותיו ודיווח על הכנסות בשיעור אפס כמי שסגר את פעילותו. החלטות אלו ניתנו ביום 17.8.2021 וביום 17.10.2021. כאמור, בגין בקשות אלו לא שולם לעוררת מענק כלל.

5. בנוגע לבקשה לספטמבר-אוקטובר 2020 – לא נמסר לוועדה כל תיעוד באשר לטעמי ההחלטה. לפי הידוע לוועדה, אושר לעוררת בתקופת זכאות זו מענק בסך של 17,898 ש"ח (ככל הנראה החלטה זו התקבלה במהלך חודש דצמבר 2020 או בתחילת חודש ינואר 2021). ביום 2.1.2021, הגישה העוררת השגה למשיבה בגין החלטה בנוגע לתקופה זו. השגה זו נדחתה בהחלטה מנומקת מיום 24.2.2022 (בחלוף 418 ימים, במקום 120 הימים הקבועים בחוק). בהחלטה בהשגה שבה המשיבה על הקביעה כי העוררת אינה זכאית למענק, שכן יש

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

לראות אותה כמי שסגרה את עסקה (כפי שנקבע במענה לבקשות האחרונות); לצד זאת קבעה המשיבה באותה החלטה שהירידה בהכנסות לא נבעה ממגפת הקורונה, שכן גם בתקופות אחרות שבהן לא היו הגבלות על המשק, לא היו לעסק הכנסות. החלטה זו הותירה את המענק בסך 17,898 ששולם לעוררת בגין תקופת זכאות זו.

6. אם כן, ההחלטה האחרונה של המשיבה בנוגע לעוררת ניתנה ביום 24.2.2022. ביום 28.2.2023 – למעלה משנה לאחר מכן, וכמעט שנה וחצי מאז ניתנו ההחלטות בבקשות עצמן – הגישה העוררת השגות על ההחלטות שהתקבלו בעניינה, בנוגע לכל תקופות הזכאות (למעט תקופת הזכאות ספטמבר-אוקטובר 2020, בגינה כבר נדחתה השגה שהוגשה קודם לכן).

7. בהחלטה מיום 10.5.2023, נדחו השגות אלו על הסף. בהתאם לחוק ניתן להגיש השגה בתוך 45 ימים ממועד ההחלטה, ואילו ההשגות הוגשו בחלוף תקופה ארוכה בהרבה – בין שנה וארבעה חודשים לכשנתיים וחודשיים לאחר קבלת ההחלטה.

8. כנגד החלטות אלו הגישה העוררת את העררים שבנדון. יצוין כי תיקי ערר שפתחה העוררת סווגו במערכת הממוחשבת ככאלו המתייחסים לתקופות הזכאות הבאות: מאי-יוני 2020, יולי-אוגוסט 2020, ספטמבר-אוקטובר 2020, נובמבר-דצמבר 2020, ינואר-פברואר 2021, מרץ-אפריל 2021 ומאי-יוני 2021. רק בשלב מאוחר יותר הבהירה המשיבה כי בתקופות הזכאות ינואר-פברואר 2021 ומרץ-אפריל 2021 כלל לא הוגשה בקשה למענק, ולצד זאת התברר כי תקופת הזכאות מרץ-אפריל 2020 מצויה בסטטוס דומה לזה שבו מצויות יתר הבקשות הראשונות (הגם שבמערכת המיחשוב לא נפתח לגביה תיק ערר).

טענות העוררת

9. בכתב הערר חזרה העוררת על הטענות שהעלתה בשלב ההשגה. עיקר הטענות נסוב על המגעים שהתקיימו בין העוררת ובין המשיבה, בטרם ניתנה ההחלטה בבקשות הראשונות. כזכור, בבקשות הראשונות קבעה המשיבה את המענק בהתאם לגובה ההוצאות הקבועות של העוררת. לטענת העוררת, במסגרת הבחינה שנערכה אז לא התקבלו טענותיה בנוגע לתשלומי הארנונה ודמי השכירות שהיא מחויבת לשאת בהם, והמשיבה לא הכירה בהוצאות אלו כהוצאות קבועות, כיוון שהוצאות אלו לא שולמו על ידי העוררת בפועל. העוררת העירה כי הוצאות אלו אכן לא שולמו על ידה באותה העת, אך לא הייתה כוונה להתחמק מהם, ורק לאחר זמן הגיע בעל המניות של החברה העוררת להסדר לגבי תשלומים אלו והחל לשלם. העוררת ציינה כי "לאחרונה" הגיע בעל המניות להסדר עם עיריית נהריה לתשלום חוב ארנונה בסך כולל של 700 אלף ש"ח, וכן להסדר דומה לתשלום דמי שכירות מול בעלת הנכס, בסך כולל של 702 אלף ש"ח, בפריסה החל מחודש ינואר 2023.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

10. העוררת העירה כי נגרם לה הפסד הן בשל העובדה שמענקי הקורונה לא שולמו, והן בשל העובדה שחלק מהמענקים לא אושרו, ואגב כך לא הוכרה העוררת – בתקופות הרלוונטיות – כזכאית להנחה בארנונה. לטענת העוררת, חוב הארנונה החודשי הוא בסך 22,213 ש"ח (סכום שאותו יש להכפיל בשתיים עבור כל תקופת זכאות בת חודשיים), וחוב דמי השכירות החודשי עומד על 25,000 ש"ח (וגם סכום זה מוכפל בשתיים לכל תקופת זכאות), כך שיש להוסיף 94,426 ש"ח לסכומים שצוינו בבקשה ואשר חושבו לפי הסימולטור.

11. יוער בשולי הדברים כי בערר 1526-23 – הנסוב על תקופת הזכאות ספטמבר-אוקטובר 2020, שבה כאמור כבר נדחתה ההשגה זה מכבר – הגישה העוררת בקשה להארכת מועד להגשת ערר. העוררת ציינה כי הבקשה היא להאריך את המועד 'לפנים משורת הדין'.

מהלך הדיון בערר

12. עוד בטרם הועבר הערר לתגובת המשיבה, נקבע הערר לדיון, וזאת על מנת לבחון האם יש מסגרת פרוצדורלית כלשהי לבירור טענותיה של העוררת.

13. בדיון שהתקיים ביום 27.6.2023, עמדה המשיבה על האיחורים המשמעותיים של העוררת בהגשת ההשגות והעררים, שכן מדובר בתיקים שהטיפול בהם הסתיים לפני זמן רב. מנגד, יו"ר הוועדה העיר כי לצד האפשרות להגיש השגה וערר במועדים הקבועים בחוק, ישנה האפשרות הקבועה בסעיף 12(ב) לחוק, לדון בבקשה לתיקון טעות; בהתאם לחוק, בקשה לתיקון טעות שיכולה להיות מוגשת בשל טעות שנפלה בהחלטה או עובדות חדשות שהתגלו, לרבות לפי פניה של העוסק. כיוון שבמערכתיה הממוחשבות של המשיבה אין טופס פניה שמותאם להליך חריג כזה, העלה יו"ר הוועדה את השאלה האם ניתן יהיה לראות בהשגות ובעררים שמונחים בפני הוועדה כאילו היו בקשה לתיקון טעות.

14. ב"כ המשיבה הביעה התנגדות לכך, הן בפן העקרוני והן על רקע הממצאים הדלים שהוצגו לוועדה על ידי העוררת. בפן העקרוני טענה ב"כ המשיבה כי אין לראות בהליך של בקשה לתיקון טעות כהליך עוקף לדרך המלך של הגשת השגות ועררים בהתאם למועדים הקבועים בחוק, והזכירה לתמיכה בטענתה את פסק הדין בע"מ 24881-02-16 **ביטוח חקלאי – אגודה שיתופית מרכזית בע"מ נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים** (ניתן ביום 11.4.2018; להלן – **עניין ביטוח חקלאי**). לצד זאת, העירה ב"כ המשיבה כי גם אם ניתן היה לשקול הליך מעין זה, היה על העוררת לפנות אל המשיבה מיד לאחר שהתגלו לה העובדות החדשות שעליהן נסובות הטענות. לטענת המשיבה, במקרה זה העוררת כלל לא הוכיחה שאירע שינוי כלשהו, ולא הציגה כל ראיות לגבי המועדים שבו נוצר השינוי ונדעו לה העובדות החדשות שבגינן היא העלתה את טענותיה.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

15. ב"כ המשיבה טענה בדיון כי הליך כזה לא יכול להקנות לעוררת זמן מעבר ל-45 הימים שהקצה החוק להגשת השגות, ולפיכך אמת המידה הראויה לעניין זה היא כי הליך של תיקון טעות יינקט לכל היותר בתוך 45 ימים מיום שהתגלו העובדות החדשות. ב"כ המשיבה הצביעה על כך שלמרות שלא הוגשו מסמכים מספקים, ניתן להבין כי ההסכמות לגבי תשלום דמי השכירות הושגו לכל המאוחר בסוף חודש דצמבר, כך שההשגה שהוגשה ביום 28.2.2023 נעשתה גם היא באיחור.

16. ב"כ העוררת טען בדיון כי פנה בעניין זה מיד כשנודע לו על תשלומים אלו. מנגד, ב"כ המשיבה עמדה בדיון על כך שהעורר יגיש את הסכם שלפיו הוחלט על תשלום דמי השכירות מחודש ינואר 2023 ואילך, כך שניתן יהיה להיווכח מהו המועד שבו נוצרו העובדות החדשות, או תצהיר ככל שנערך הסכם בעל פה.

17. בדיון עלתה גם הטענה כי טענות העוררת מורכבות משני עניינים שבהם התברר בדיעבד שהעוררת נושאת בתשלום בפועל; החוב בגין דמי השכירות הוסדר באופן כזה שהתשלום החל בחודש ינואר 2023, אך בדיון עלה כי תשלום הארנונה הוסדר עוד קודם לכן. ב"כ המשיבה טענה כי היה על העוררת לפנות בעניין זה כבר משהוחלט על ההסדר החדש בדבר תשלום חוב הארנונה, ואילו ב"כ העוררת הסביר לא רצה לפנות בשני שלבים והמתין עד להשלמת הטיפול בחוב של דמי השכירות ובהסדרתו.

18. לצד זאת, העירה ב"כ המשיבה כי באחד המסמכים צוין שחובות בגין דמי השכירות החלו להצטבר כבר במהלך שנת 2018, כך שחלק מהתשלומים אינם בגין תקופת הקורונה; כמו כן העירה ב"כ המשיבה כי למרות הדיווח אודות תשלומים לבעל הנכס מחודש ינואר 2023, בעל הנכס לא הוציא חשבונית בגין הכנסה זו (ולמצער לא דיווח עליה למע"מ).

19. בתום הדיון, התבקשה העוררת למסור הודעה משלימה בהתייחס לשאלות שהועלו בדיון. בכלל זה התבקשה העוררת להבהיר באיזה מועד הוסכם על תשלום חוב השכירות ולמסור את ההסכם או תצהיר שבו יפורטו המועדים, וכן להבהיר את סימני השאלה בעניין הוצאת החשבונית על דמי השכירות ותקופת החוב שאליה מתייחסים התשלומים; כמו כן התבקשה העוררת להבהיר מתי בדיוק החלו תשלומי הארנונה ומדוע לא פנתה בהליך דומה מיד כשחלו ההתפתחויות בנושא זה.

התשתית הראייתית העדכנית ותגובת המשיבה

20. לאחר הדיון, הגיש ב"כ העוררת תגובה בה הובהרו העניינים הבאים:

(א) ההסכם שאליו הגיע בעלי העוררת עם בעל הנכס נעשה בסוף שנת 2022; ההמחאות לפרעון החוב הועברו לידי בעל הנכס, וביום 19.12.2022 הופקה קבלה בגין מסירת

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

ההמחאות. להוכחת טענות העוררת צורפה הקבלה האמורה וכן צורפו החשבונות שהפיק בעל הנכס.

(ב) הסיכום לגבי חוב הארנונה לעיריית נהריה נערך בחודש פברואר 2022, ולהוכחת עניין זה צירפה מכתב ממחלקת הגביה בעיריית נהריה. העוררת הבהירה שלא פנתה בעניין זה כיוון שהמתינה לסיכום בעניין דמי השכירות.

(ג) העוררת ציינה כי התשלומים בהם היא נושאת מול עיריית נהריה וכן מול בעל הנכס כוללים גם חובות עבר (צורפה כרססת חו"ז מול עיריית נהריה), אך לטענת העוררת היא לא ביקשה לכלול בחישוב המענק חובות עבר אלא רק את החיוב בגין חודשי המענק.

21. רק בשלב זה, התבקשה המשיבה לראשונה למסור כתב תשובה לערר. בכתב התשובה טענה המשיבה כי לא ניתן להידרש להשגות ולעררים מפאת האיחור המשמעותי, וכי לא הוצגו טעמים מיוחדים המצדיקים סטייה מלוחות הזמנים הקבועים בחוק.

22. לצד זאת, פירטה המשיבה את טעמי התנגדותה להצעה לראות בהשגות ובעררים כאילו היו בקשה לתיקון החלטה. באופן עקרוני, העירה המשיבה כי יש להבחין בין השימוש בסמכות לתיקון טעות מצד המנהל, בגין טעויות שנפלו מצד המנהל ועובדיו באישור מענקים, לבין השימוש בסמכות זו מצד העוסק. לעמדת המשיבה, כשמדובר בטעויות של המשיבה בבדיקת הבקשות, הסיכוי לטעות הוא גבוה בהרבה, שכן המשיבה מטפלת בהיקף עצום ונרחב של בקשות במקביל כאשר לא כל המידע בפניה; זאת לעומת העוסק עצמו, שכל המידע מצוי בפניו ויש לצפות שיעמיד בפני המשיבה את כל המידע הרלוונטי בזמן אמת.

23. עוד העירה המשיבה כי גם כאשר ישנן נסיבות הצפויות להשתנות בעתיד, יש באפשרות העוסק למסור בזמן אמת את המידע הרלוונטי (כגון, החוב שצפוי להיות משולם בהמשך) ולבקש מהמשיבה להותיר את העניין באופן מוסכם להכרעה בהמשך (לאחר שייפתר הסכסוך לגבי החוב). על כן לעמדת המשיבה, הסמכות לתיקון החלטות ביוזמת הנישום צריכה להיות רלוונטית רק כשיש עובדות חדשות שלא ניתן היה לגלות בזמן ההחלטה.

24. כמו כן המשיבה חזרה על טענתה כי אין לראות בבקשה לתיקון טעות כמסלול עוקף למועדים הקבועים בחוק, והעירה כי המועד להגשת בקשה לתיקון טעות צריך להיות מוגבל ל-45 ימים ממועד גילוי הטעות או העובדות החדשות.

25. המשיבה התייחסה להערת ועדת הערר כי אין נוהל או הליך מוסדר להגשת בקשה לתיקון טעות, והסבירה כי היא אינה נדרשת לפרסום נוהל לגבי כל נושא המוסדר בחוק, וכי עוסקים יכולים לפנות אליה במישרין אם הם סבורים שכך יש לנהוג בעניינם.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

26. לגופו של עניין, טענה המשיבה כי אין לראות בהסדרי החוב מול עיריית נהריה ומול בעל הנכס כ"עובדה חדשה" המצדיקה את בירור המענק מחדש; המשיבה העירה כי חובות אלו היו קיימים עוד קודם לכן, והעובדה שהעוררת הגיעה להסדר בעניינם אינה מהווה עובדה חדשה. המשיבה ציינה כי הייתה זו החלטתה של העוררת שלא להגיש השגות בזמן אמת, וזאת ככל הנראה כיוון שסברה כי לא נפלה טעות בהחלטה. עוד טענה המשיבה כי גם אם רואים בהסכם מול בעל הנכס עובדה חדשה – הרי שממועד ההסכם הנטען, 19.12.2022, ועד להגשת ההשגה ביום 28.2.2023, חלפו לכל הפחות 71 ימים, תקופה ארוכה שאין לה הצדקה גם בהסתכלות גמישה (זאת בנוסף לזמן הרב שחלף מאז הושג ההסכם מול העירייה).

27. העוררת התבקשה למסור תגובה לכתב התשובה. במסגרת זו, הסתפקה העוררת בהבעת הסתייגות מתגובת המשיבה שהועלתה בדיון, ממנה עלה כביכול שיש להתפלא על כך שבעלי העוררת משלם את חובותיה של העוררת, ולא מותיר אותה חדלת פרעון. העוררת העירה כי בעליה פעל בהגינות לתשלום חובותיו, וכי אין לזקוף פעולה זאת זו לרעתו, אלא אף להפך.

דיון והכרעה

28. לאחר שעיינו במסמכים שהוגשו, באנו לכלל מסקנה כי בכל תקופות הזכאות שבהן הוגשו בקשות למענקים – יש לקבל את העררים כך שהערר יוחזר לשלב ההשגה. להלן נעמוד בהרחבה על טעמי החלטתנו.

תיקון טעות ביוזמת העוסק

29. סעיף 12(ב) מקנה למנהל שיקול דעת ואפשרות לערוך תיקון בהחלטה בנוגע לזכאות למענקי הקורונה, בזו הלשון:

"(ב) המנהל רשאי, ביוזמתו או לפי דרישת העוסק, לתקן את קביעתו כאמור בסעיף קטן (א), אם התגלו עובדות חדשות או אם מצא כי נפלה טעות בקביעה זו."

30. פסיקותיה של ועדת ערר זו דנו במספר הזדמנויות בשיקול הדעת של המנהל בבואו לתקן את החלטתו ולשלול או לצמצם את הזכות למענק, משיקוליו שלו (ראו בהרחבה ערר 1626-22 יורם ברק – שמאות מקרקעין בע"מ נ' רשות המסים, ניתן ביום 18.7.2022). כפי שהובהר בעבר, הסמכות לתיקון טעות הקבועה בחוק היא נגזרת של העיקרון הרחב של אי סופיות החלטה המינהלית (ראו ערר 2039-21 א.ו שיווק תוצרת חקלאית בע"מ נ' רשות

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

המסים, ניתן ביום 8.5.2022, פסקאות 19-30 להחלטה; וראו עמ"נ 44862-06-22 **חברת א.ו שיווק תוצרת חקלאית בע"מ נ' רשות המסים**, ניתן ביום 15.2.2023, פסקאות 41-42 להחלטה).

31. המקרה שלפנינו עשוי לעורר שאלה רחבת היקף, לגבי השימוש בסמכות לתקן החלטה מינהלית, בשים לב להוראות החוק שנקבעו לעניין לוחות הזמנים הרגילים לשינויה ולתקיפתה של החלטה מינהלית (ראו והשוו ע"א 9817/17 **מנהל מיסוי מקרקעין תל אביב נ' מיטל אביב רייד**, ניתן ביום 21.2.2021). לכאורה, ניתן היה לסבור שאין מקום לאפשר לעוסקים להגיש בקשות לתיקון טעות כלל, שכן – כפי שטענה המשיבה – הליך כזה מהווה מעקף ללוחות הזמנים הקבועים בחוק לתקיפה של ההחלטה המקורית במסגרת הליכי ההשגה והערר. ואולם למרות זאת, בהוראת החוק נקבע במפורש כי ניתן להפעיל את הסמכות לתיקון טעות גם לפי דרישתו של העוסק.

32. במאמר מוסגר יוער כי ניתן להתרשם שהמחוקק התכוון לייסד הליך של ממש לבקשה לתיקון טעות לפי בקשת העוסק, וזאת במקביל להליכי ההשגה הרגילים. בסעיף 26 לחוק נקבעה הוראת מעבר לעניין החלטות שהתקבלו מכוח החלטת הממשלה; הוראה זו מחילה עליהן את הוראות החוק, ובכלל זה נקבע במפורש כי על החלטה כזו "ניתן להגיש בקשה לתיקון טעות כאמור בסעיף 12(ב) או להגיש השגה לפי סעיף 20(א), לפי העניין" (ראו סעיף 26(א) לחוק). היינו, מנקודת מבטו של המחוקק מדובר בשני הליכים מקבילים, שיכולים להתאפשר זה לצד זה, ובבקשות לתיקון טעות שעשויות להיות מוגשות כבדרך שיגרה. עוד יוער כי המשיבה לא ראתה לנכון לפתוח בפני ציבור העוסקים את האפשרות להגיש בקשות מעין אלו במערכת הממוחשבת הייעודית שבאמצעותה מועברים המענקים, הגם שזוהי פרוצדורה אפשרית לפי החוק.

33. לגופו של ענין, מקובלת עלינו כעמדת מוצא השקפתה של המשיבה, ולפיה ככלל, אין לאפשר להשתמש בהליך שכותרתו בקשה לתיקון טעות כמעקף ללוחות הזמנים הקבועים בחוק. אשר על כן, אנו סבורים כי ניתן לקבוע לכל הפחות שהליך כזה הוא אפשרי במקרים שבהם מתגלות לעוסק עובדות חדשות, שלא היו ידועות במועדים הרלוונטיים להגשת ההשגה או הערר, ולא ניתן היה להציגן בזמן אמת.

34. המשיבה טענה כי בקשר לזמן שבו ננקט ההליך, יש לאמץ את אמת המידה שנקבעה לעניין הגשת השגות ועררים – לעמדת המשיבה, בדומה ליתר ההליכים שאותם יש לנקוט 45 יום מקבלת ההחלטה הקודמת, גם את ההליך לתיקון טעות יש לנקוט בתוך 45 ימים מהמועד שבו התגלו העובדות החדשות.

35. לטעמנו, השקפה זו של המשיבה ראויה מהפך העקרוני. גם לדעתנו במקרה שבו מתגלות עובדות חדשות והעוסק מבקש לפנות בעניין זה למשיבה בכדי לשנות את ההחלטה הסופית שהתקבלה בעניינו, עליו לפעול באופן מיידי או בטווח זמן קצר, ללא שיהוי, בדומה להליכי

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

השגה וערר המוגשים מיידיים. יחד עם זאת, נקודת המוצא לבחינת המועדים צריכה להיות שונה. בשלבים הפורמליים של השגה וערר, מגבלת הזמן של 45 הימים קבועה בחוק ואף רשומה כמקובל בגוף ההחלטה שעליה עוררים. לעומת זאת, במקרה שבו מתגלות עובדות חדשות, לא מוצגת לעוסק כל התראה או הוראה נורמטיבית ברורה לגבי הצורך להגיש בקשה לתיקון טעות. ניתן להניח כי ההשלכות ברורות ומובנות לעוררת, ואולם מטעמים מובנים, לא תמיד ניתן לצפות שבקשה כזו תהיה מיידיים, ובפרט אם חלף זמן רב מאז התקבלה ההחלטה הקודמת.

36. אשר על כן, אנו סבורים כי ניתן להכיר בבקשה לתיקון טעות אם היא מוגשת בזמן סביר וללא שיהוי של ממש; ככל שהבקשה מוגשת בתוך הטווח של 45 ימים ממועד גילוי העובדות החדשות, אזי בוודאי שהבקשה מוגשת בעיתה ובזמנה. יחד עם זאת, גם במקרה שאינו עומד באמת מידה זו, אין לעשות שימוש קפדני בטווח הזמנים של 45 יום. בשים לב לעובדה שהליך זה לא הוגבל בזמן ולא נקבעו לגביו הוראות כלשהן, יש מקום לנקוט גמישות ולהתייחס במכלול נסיבות העניין לשאלה האם חל שיהוי של ממש במועד ההגשה, והאם הבקשה מהווה למעשה מעקף ללוחות הזמנים הקבועים בחוק.

בחינת ההוצאות הקבועות בזמן אמת

37. המידע החדש שאותו ביקשה העוררת להציג בהשגותיה מתייחס להתדיינות אודות ההוצאות הקבועות שלה, שנעשתה בעת בחינת בקשותיה הראשונות. התדיינות זו אינה מתועדת בבירור במסגרת החלטותיה של המשיבה, אולם אין מחלוקת כי במסגרת הבקשות הראשונות חושב גובה המענקים לפי ההוצאות הקבועות של העוררת בפועל.

38. כרקע לדברים, נזכיר כי בהתאם להחלטה הממשלה ולחוק, גובה המענק שניתן לעוסקים שנמצאו זכאים לכך מחושב לפי נוסחה שקובעת את "מקדם השתתפות בהוצאות קבועות". לצד זאת, נקבעה הוראה לפיה ניתן לסטות מהמקדם המחושב לפי הנוסחה, ולקבוע את המענק בהתאם לשיעור התואם את ההוצאות הקבועות של העסק (ראו פיסקה (2) להגדרת "מקדם השתתפות בהוצאות קבועות", סעיף 7 לחוק; סעיף 7 להחלטת הממשלה).

39. במסגרת החוק לא נקבעה הגדרה מדויקת להוצאות הקבועות שבהן ניתן להכיר לצורך חישוב המענק במסלול זה. הלכה למעשה, במקרה שבו נערכת בחינה פרטנית של ההוצאות הקבועות, יש צורך לחלץ מתוך הדוחות הכספיים את מרכיבי ההוצאה הקבועים, ובמידת הצורך לקבוע מהם מרכיבי ההוצאה שלא ניתן להימנע מהם (ראו סעיף 2 למסמך "הבהרות לחישוב המענק בעד הוצאות קבועות", פורסם באתר האינטרנט של המשיבה ביום 12.12.2021; ערר 1031-21 אי איי סי איי אייזנברג אגר. קומפני ישראל בע"מ נגד רשות המסים, ניתן ביום 21.6.21; ערר 1750-21 אינקוגניטו מוסיקה (2002) בע"מ נ' רשות

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

המסים, ניתן ביום 13.2.2022 (להלן - **עניין אינקוגניטו**), פסקה 43; ערר 1832-21 ב.ג. בטחון הצפון אבטחת מוסדות, ליווי טיולים ומתן שרותי רפואה נ' **רשות המסים**, ניתן ביום 22.7.2022, פסקה 57).

40. בעניינה של העוררת, אכן נערכה בדיקה של ההוצאות הקבועות, וככל הנראה הוחלט לסטות מן הנוסחה עקב הסכומים הנמוכים של ההוצאות שבהן נשאה העוררת באותה העת. העוררת הסבירה כי במסגרת הבחינה, שהתקיימה בשיח עם נציגיה, סירבה המשיבה להכיר במרכיבי הוצאה המשמעותיים והכבדים ביותר – תשלומי ארנונה ודמי שכירות, וזאת מכיוון שהעוררת הפסיקה לשלם ולא נשאה בהם בפועל.

41. כאן המקום להעיר כי בבחינת ההוצאות הקבועות בפועל, בפרקטיקה הנוהגת ניתן משקל רב לשאלה האם ההוצאות כבר שולמו בפועל, וטענות לקיומם של חובות עתידיים נבחנות בזהירות. ברוב המקרים שנדונו בעבר, חובות שלא שולמו בפועל על ידי העסק לא הוכרו כהוצאה קבועה (ראו ערר 1188-21 **לינדי לזרו** – **כחול לבן נ' רשות המסים**, ניתן ביום 20.12.2021, פסקה 59 להחלטה; **עניין אינקוגניטו מוסיקה**, פסקה 84 להחלטה); גם במקרה אחד שבו ראתה הוועדה לנכון להכיר בחוב כהוצאה קבועה, היא דרשה מן העוררת להציג אסמכתא לתשלום כתנאי לאישור המענק (ערר 1943-21 **המבורג הפקות תל אביב נ' רשות המסים**, ניתן ביום 20.2.2022, פסקאות 34-40 להחלטה; וראו **עניין אינקוגניטו מוסיקה** שם).

42. נזכיר כי החוק אינו כולל הגדרה לביטוי "הוצאות קבועות", והשאלה אילו הוצאות יכולות להיות מוכרות במסגרת בחינת ההוצאות הקבועות היא ממילא מעורפלת. כפי שהסבירה העוררת – המשיבה דחתה את טענות העוררת לגבי חובות, וביססה את חישוב המענק על בדיקה ההוצאות שנעשו בפועל בלבד. העוררת הסבירה כי חובות השכירות הארנונה לא הוכרו כיוון שלא שולמו בפועל, ובמסגרת כתב הערר "הודתה" שאכן לא היה מקום לכך כי באותה העת הסכומים לא שולמו; היינו, מנקודת מבטה של העוררת, לא הייתה מוכרת לה האפשרות לטעון לכך שחוב פתוח מהווה הוצאה קבועה. דומה כי נדרשת מידה מסוימת של תחכום משפטי וחשבונאי בכדי לטעון כי ההוצאות הקבועות 'בפועל' צריכות להביא בחשבון סכומים שכלל לא שולמו, וכאמור – גם כאשר עולה טענה כזו היא נבחנת בזהירות ובחשדנות על ידי נציגי המשיבה ועל ידי הוועדות, ובצדק.

43. אין לקבל אפוא את טענת המשיבה כאילו היא על העוררת לעמוד בזמן אמת על הטענה בעניין קיומם של חובות. המשיבה עצמה היא שדחתה את הטענות בנוגע לחובות בשלב הבדיקה הראשוני, ולא הותירה לעוררת פתח לסבור כי התוצאה עשויה להשתנות בהינתן אסמכתאות כאלו או אחרות. גם אם טענה כזו אפשרית ועשויה להישמע, במאמץ כזה או אחר, איננו סבורים כי היה מקום לצפות מן העוררת לעמוד עליה, בפרט כשאין בידיה כלים של ממש להוכיח כי החוב תלוי ועומד.

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

44. בשונה מהמשיבה, אנו סבורים כי בבחינת ההוצאות הקבועות של העוררת, השאלה העיקרית היא האם העוררת נושאת בפועל בתשלומים הנדונים, ובשאלה זו חל שינוי עובדתי. אילו הייתה מועלית בזמן אמת טענה בדבר קיומו של חוב, הייתה זו טענה מוקשית, ואולם מעת שנודע כי החוב משולם בפועל – הרי שנוצרה מציאות חדשה שיש בה כדי להשפיע באופן דרמטי על חישוב גובה ההוצאות הקבועות.

45. המשיבה העירה כי העוררת יכלה לבקש מן המשיבה להותיר את עניין החוב להכרעה בהמשך (בהקשר זה ניתנו דוגמאות של הליכים שבהם הסכימה המשיבה להותיר לשלב מאוחר יותר את ההכרעה בנוגע להוצאה כזו או אחרת שהייתה שנויה במחלוקת). אכן, שערי הסכמת הצדדים לא ננעלו, ורצוי וראוי לפעול בהסכמה ובתיאום מראש ככל שהדבר אפשרי. יחד עם זאת, הסכמת הצדדים אינה חזות הכל. העובדה שהמשיבה הייתה יכולה להביע הסכמה להליך אחר (שאינו קבוע בחוק) אילו הייתה מתבקשת לכך, אינה גורעת מזכותה של העוררת לפעול בדרך המלך הפרוצדורלית, ולבקש מהמשיבה לעשות שימוש בסמכות שנקבעה בחוק למצבים אלו.

46. הלכה למעשה, אנו סבורים כי העובדה שהחוב החל להיות משולם מהווה עובדה חדשה שמצדיקה בחינה מחדשת של גובה המענק, בהתאם לסעיף 12(ב) לחוק. להלן נידרש לשאלה האם יש לראות את ההשגות כבקשה לתיקון טעות שהוגשה במועד, או שמא כטענת המשיבה הבקשה הוגשה באיחור.

מועד הפניה של העוררת

47. כפי שציינו לעיל, בקשה לתיקון טעות רק אם היא מוגשת בתוך פרק זמן סביר ולא מהווה מעקף ללוחות הזמנים הקבועים בחוק להגשת השגות ועררים. במקרה שלפנינו, בניגוד לעמדת המשיבה, אנו סבורים כי מועד הפניה של העוררת היה סביר.

48. כאמור לעיל, העובדות החדשות שעליהן מבוססת פניית העוררת קשורות לשני מרכיבים – תשלום הארנונה ותשלום שכר הדירה. לפי דברי העוררת, תשלום הארנונה הוסדר בחודש פברואר 2022, ולפיכך השאלה הראשונה היא מדוע לא פנתה העוררת בסמוך למועד זה והאם ניתן להידרש כעת לטענותיה בקשר לכך. שאלה נפרדת נוגעת לתשלום שכר הדירה – לפי הסבריה של העוררת (שאמנם לא גובו בתצהיר), הסכמה על תשלום החוב לא הוסדרה בכתב והיא נעשתה לכל המאוחר ביום 19.12.2022, שכן בתאריך זה מסר בעל המניות את כל השיקים העתידיים לצורך פרעון החוב לבעל הנכס.

49. ראשית נציין כי מקובל עלינו שניתן לקבוע כממצא עובדתי כי המועד הקובע לעניין קיומן של עובדות חדשות, בכל הנוגע לדמי השכירות, הוא ביום 19.12.2022. מהמידע שהוצג לוועדה עולה כי הצדדים לא ערכו את הסדר החוב במסמך כתוב. גם אם הוחלפו בין

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

הצדדים דברים במועד מוקדם יותר, הרי שבהיעדר מסמך אחר – ניתן לומר כי הסדר החוב בא לעולם ביום שבו נמסרו השיקים הדחויים לידי בעל הנכס. כל עוד לא בוצעה פעולה זו, לא יכולה הייתה העוררת לבסס את הטענה שהתגלו עובדות חדשות. אנו ערים לכך שתגובת העוררת הוגשה ללא תצהיר (חרף האמור בהחלטתנו), אולם נתנו דעתנו לכך שהעוררת אינה מיוצגת בידי עורך דין. יש להעיר כי במקרה של איחור בהגשת הערר, תקנות סדרי הדין המאפשרות לתמוך את טענות העוסק בהצהרה ולא בתצהיר.

50. המועד שבו נוצרו עובדות חדשות בהקשר זה הוא ביום 19.12.2022, ולפיכך, לגישת המשיבה, היה על העוררת לפנות בעניין בתוך 45 ימים – קרי, עד יום 2.2.2023 – בעוד ההשגה הוגשה רק ביום 28.2.2023. בכל הכבוד הראוי, אין בידינו לקבל את טענת המשיבה כאילו העובדה שחלפו למעלה מ-45 ימים שוללת את האפשרות להגיש בקשה לתיקון טעות. ראשית, יש להזכיר כי אמת המידה של 45 יום שעליה ביססה המשיבה את טענתה, אינה קבועה בחוק או בכל הוראת נוהל אחר שקבעה המשיבה. היא מבוססת על היקש, ויש בה היגיון פנימי, ואולם אין די בכך. איננו רואים מקום להתייחס בקפדנות ל"איחור" כביכול, כאשר לציבור העוסקים לא הייתה כל אפשרות לדעת שפניה מסוג זה יש להגיש בתוך 45 ימים. לכך יש להוסיף את העובדה שמדובר באיחור לא גדול, של 26 ימים בלבד. נזכיר כי ועדות הערר כבר קבעו בנסיבות דומות, כי יש מקום לגמישות גם במועדים קשיחים יותר, כמו המועד להגשת השגה (ראו למשל ערר 1458-23 **לנבו שיווק ואחזקות בע"מ נ' רשות המסים**, ניתן ביום 13.8.2023). אמת המידה של 45 ימים יכולה להוות מקור השראה, אך אין מקום ליישמה באופן דקדקני

51. לטעמנו, די בכך בכדי לקבוע כי פניית העוררת למשיבה הייתה ראויה, וכי לא היה מקום לדחות אותה על הסף.

52. התמונה עשויה להיות שונה בכל הנוגע לתשלום דמי הארנונה. העוררת מודה כי הסדר החוב בעניין זה נעשה כבר בחודש פברואר 2022, קרי – הפניה למשיבה בעניין זה נעשתה רק שנה לאחר מכן. לכאורה, הדעת נותנת שהיה על העוררת להציג את המידע הרלוונטי בהקדם האפשרי בפני המשיבה. אילו היה זה העניין היחיד שבגיננו פנתה העוררת למשיבה, ייתכן כי היינו קובעים שהפניה נעשתה באיחור, ושלא ניתן להכיר בבקשה לתיקון טעות בנסיבות כאלה.

53. אולם בפועל, כאמור, פנייתה העוררת למשיבה לא נעשתה בחלל ריק. הפניה נעשתה זמן קצר לאחר שבוצע הסדר החוב הנוגע לדמי השכירות, ובהקשר זה העלתה העוררת בפני המשיבה גם את האינפורמציה הנוספת הנוגעת לדמי הארנונה. כיוון שפניה זו הייתה מוצדקת וראויה בעיתה, עקב עובדות חדשות (הסדר החוב בנושא דמי השכירות), השאלה היחידה היא האם במסגרת פניה לגיטימית זו, הייתה העוררת מושתקת מלטעון טענות בנוגע לעובדות אחרות שהתעוררו בזמן מוקדם יותר (הסדר החוב בנושא הארנונה).

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

54. לטעמנו, אין מקום לגישה מצמצמת שכזו. הסמכות לערוך תיקון טעות היא סמכות רחבה, שאינה מוגבלת בזמן. צודקת המשיבה בכך שיש לדאוג שהליך זה לא יצור פירצה רחבה מדי, לדיון מחדש בעניינים שכבר ניתנה לגביהם הכרעה. ואולם המקרה שלפנינו אינו כזה – מדובר על עוסק שניתנו לו מענקים נמוכים מאוד בשל היעדר הוצאות, ורק במהלך שנת 2022 הוא החל לשאת בהוצאות העיקריות ולשלמן בפועל. הסדר חוב ראשון אכן התגבש במועד מוקדם יותר, ומן הדין היה שהעוררת תפנה כבר בהזדמנות הזו, אולם מצד העניין, גם הפניה בעת הנוכחית היא רלוונטית וסבירה, ואינה לוקה בשיהוי. כיוון שעניינה של העוררת כבר נדון לגופו, לא ראינו טעם לקבוע כי העוררת מושתקת מהעלאת טענות באופן חלקי בלבד.

55. בשורה התחתונה, באנו לכלל מסקנה כי יש הצדקה להתייחס להשגות שהגישה העוררת אל בקשה לתיקון טעות, וכי לא ניתן לומר שהפניה למשיבה נעשתה במועד מאוחר מדי.

56. נציין כי מסקנתנו רלוונטית בבירור לגבי תקופות הזכאות שעליהן נסובו הבקשות הראשונות (מרץ-אפריל 2020, מאי-יוני 2020 ויולי-אוגוסט 2020). ההחלטה לגבי תקופות אלו נסובה על הוצאותיה הקבועות של העוררת, ומצאנו כי התגלו עובדות חדשות המצדיקות את שינויה. להלן נבקש להתייחס לתקופות זכאות נוספות שהועלו בערר, ואשר ההחלטות שהתקבלו לגביהן היו שונות.

עסק שדיווח על הכנסות בשיעור אפס

57. כפי שהובהר לעיל, המשיבה ערכה בירור של הוצאותיה הקבועות של העוררת רק בנוגע לבקשות הראשונות, ואילו בבקשות האחרונות, שנגעו לתקופות הזכאות נובמבר-דצמבר 2020 ואילך – בקשת המענק נדחתה כליל, מבלי שנערכה בדיקה להוצאותיה הקבועות של העוררת, וזאת לנוכח הקביעה שיש לראות את העסק כמי שסגר את פעילותו, לנוכח הדיווח המתמשך על הכנסות בשיעור אפס ולנוכח הירידה בשיעור ההוצאות.

58. כרקע לדברים נזכיר כי בסעיף 7 לחוק נקבעה רשימה של מצבים שבהם העסק לא יהיה זכאי למענק, ובכלל זה עסקים שנסגרו:

“(8) עוסק שדיווח לרשות המסים בישראל על סגירת עסקו לפני תקופת הזכאות; לעניין זה, יראו גם עוסק שחלה ירידה ניכרת בהוצאות שהוציא לצורך ייצור הכנסה בעסקו בשל הפסקת פעילות העסק, ודיווח על מחזור עסקאות בשיעור אפס לגבי תקופת הזכאות כמי שדיווח על סגירת עסקו;” (ההדגשה נוספה)

59. הוראה זו כורכת יחד שני מצבים שונים – מצב שבו העסק דיווח על סגירת פעילותו לפני תקופת הזכאות, שאז בוודאי אין פעילות עסקית ואין הצדקה לתת לו מענק, יחד עם מצב

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

שבו פעילות העסק ירדה למינימום – אפס הכנסות וירידה ניכרת בהוצאות. המחוקק קבע כי גם במקרה האחרון לא יהיה העסק זכאי למענק, ויראו אותו כאילו נסגר – הגם שהעסק לא דיווח על סגירה בפועל.

60. בערר 1459-21 **סליבא אדואר קבלן עבודות בידוד ופח נ' רשות המסים** (ניתן ביום 30.9.2021; להלן – **עניין אדואר סליבא**) עמדנו בהרחבה על תכלית ההוראה השוללת את המענק במקרה האחרון. מדובר במקרים שבהם העסק אמנם לא סגר את שערו, אך למעשה הקפיא את פעילותו, ולכן דיווח על הכנסות בשיעור אפס, אך באותה תקופה גם לא היו לו הוצאות, או שחלה ירידה ניכרת בהוצאותיו. עסק מסוג זה אמנם נפגע קשות והפסיק לתפקד בגלל הקורונה, אך הגיע לאיזון ולא היו לו הוצאות כלל, ולמצער, הוצאותיו נמוכות עד כדי כך ששרידותו של העסק לא נפגעה ואין הצדקה למתן המענק.

61. באותם מקרים שבהם פעילות העסק הוקפאה וחלה הוראת ההחרגה, נוהגת רשות המסים, לפני משורת הדין, לאשר לעסק מענק בגובה ההוצאות הקבועות שלו בפועל (ראו ערר 1442-21 **שירי צפנת בע"מ נ' רשות המסים** (ניתן ביום 10.10.2021; להלן – **עניין שירי צפנת**; וראו גם בהודעת רשות המסים "הבהרות לעניין חישוב המענק בעד הוצאות קבועות", פסקה 3 להודעה (פורסם באתר רשות המסים, ביום 12.12.2021; להלן – **מסמך הבהרות לעניין הוצאות קבועות**) וראו פסקאות 18-19 בהחלטה **בעניין שירי צפנת**, לעניין עסקים שמחזור הכנסותיהם אינו עולה על 1.5 מיליון ש"ח). הלכה למעשה, מקרים אלו נמנים על המקרים החריגים שבהם יש הצדקה לחישוב המענק בהתאם להוצאות הקבועות של העסק בפועל.

62. משמעות הדברים היא כי ככלל, עסקים שהפסיקו לייצר הכנסות אינם זכאים למענק, ואולם קביעה זו אינה גורעת כליל את המענק מעסקים שממשיכים לשאת בהוצאות קבועות משמעותיות חרף הפסקת ההכנסות. גם במקרים שבהם נדחת זכאותו של העסק למענק עקב דיווח על הכנסות בשיעור אפס, יש מקום להקנות לו מענקים בגובה הוצאותיו הקבועות.

63. הטיפול בעניינה של העוררת בשלבים המאוחרים יותר לא הובהר די הצורך. לא ברור מדוע עברה המשיבה מהשלב הראשון, שבו אושרו לעוררת מענקים בסכומים נמוכים מאוד, לשלב השני, שבו המענקים הופסקו. לכאורה, ניתן היה לכאורה להמשיך לקבוע כי העוררת זכאית למענקים בסכומים נמוכים – בגובה ההוצאות הקבועות שאושרו לה באותה העת.

64. במאמר מוסגר, ייאמר ניתן לתהות מדוע לא הגישה העוררת השגה על החלטה לשלול את בקשות המענקים בתקופות המאוחרות – שעה שכבר הוסכם על כך שהיא זכאית לכל הפחות להוצאות קבועות, גם אם בסכום נמוך. מכל מקום, עיקר טענותיה של העוררת בנוגע להוצאות קבועות – הוצאות השכירות והארנונה – נדחו על ידי המשיבה בשלב קודם, ואיננו רואים מקום לקבוע כי העוררת מנועה מלהעלות את טענותיה בנוגע להוצאות

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

אלו כעת. את החלק הארי של טענותיה, היא ממילא לא יכולה הייתה להעלות בפני המשיבה אלא לאחר שהתגלו העובדות החדשות. בשלב זה, לא ראינו לנכון להבחין בין התקופות המאוחרות שבהן נשללה זכאותה כליל (הגם שניתן היה לחשב את הוצאותיה הקבועות) לבין התקופות הראשונות, שבדיקת ההוצאות הקבועות נערכה לגביהן.

65. בדיון העירה המשיבה כי המענק כלל לא נועד לעסקים שסגרו את שעריהם והפסיקו את פעילותם, וכי המשיבה לא אמורה לבצע "החייאה" לעסק מת. הגם שאין מחלוקת כי פעילות העסק הופסקה, איננו סבורים כי מדובר בעסק מת. כל עוד העסק נושא בחובות – ובמקרה זה אף ישנם חובות מהותיים – מדובר בעסק מדמם, שאינו שונה מיתר העסקים שהחוק הקנה להם מענקים. המענקים נועדו בדיוק לכך, לצורך התמודדות עם אותן הוצאות קבועות שהעסק ממשיך לשאת בהן – ומצאנו כי העסק המשיך לשאת בהן למרות הקביעות שנעשו קודם לכן.

66. בשולי הדברים נעיר כי ראינו לנכון להחיל את התוצאה האמורה על כל תקופות הזכאות, לרבות תקופת הזכאות ספטמבר-אוקטובר 2020. כפי שצינו לעיל, טעמי ההחלטה לא הוצגו לוועדה, ולא ברור מהמסמכים שצורפו מהו הרקע לכך שהעוררת קיבלה סכום נמוך בהשוואה לבקשתה (סכום שלא נשלל ממנה גם לאחר דחיית ההשגה), וייתכן שהרקע לכך נעוץ גם הוא בבדיקת ההוצאות הקבועות, בדומה לבקשות הראשונות. מנגד, בהחלטה בהשגה שבה המשיבה על הקביעה כי העסק מוחרג מהזכאות למענק עקב דיווחי אפס, בדומה להחלטה בבקשות האחרונות. כך אם כן, בין אם ההשוואה תהיה לבקשות הראשונות ובין אם לבקשות האחרונות, יש להחיל על תקופה זו את אותה תוצאה.

סיכום והערות אחרונות

67. בשולי הדברים נעיר כי לא ראינו צורך להתייחס לסוגיית הקשר הסיבתי, שהוזכרה בשולי ההחלטה בהשגה בתקופת הזכאות ספטמבר-אוקטובר 2020. המשיבה ציינה כי העסק לא דיווח על הכנסות גם בתקופות ללא סגרים, וטענה כי הדבר מלמד על היעדר קשר סיבתי - ואולם טענה זו טפלה לעיקר. אין מחלוקת כי מדובר בעסק של אולם אירועים, שהוכח קשות כתוצאה ממגפת הקורונה, ואף הובהר שהפעילות בעסק הופסקה בעקבות זאת. השאלה העיקרית והיחידה היא האם יש לעסק זה הוצאות קבועות ומהן, ועמדנו על כך שהיה מקום להידרש לפנייתיה של העוררת בעיתוי שבהן הוגשו.

68. נציין כי אנו ערים לכך שהטיפול בערר זה היה כרוך במעורבות חריגה של הוועדה. העוררת לא טענה כי יש לראות בהשגתה כ"בקשה לתיקון טעות", והוועדה היא זו שהעלתה את האפשרות מיוזמתה בדיון מוקדם, וביקשה כי לכך תתייחס המשיבה בתשובתה לערר. הנסיבות החריגות שבבסיס הערר הם שהובילו לצורך במעורבות זו של הוועדה. האפשרות לפנות אל המשיבה בהליך של "בקשה לתיקון טעות" אינה גלויה לציבור, וניכר כי ציבור

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

העוסקים והמייצגים אינו ער לה – אף שכאמור המחוקק גילה דעתו במפורש לכך שזהו הליך לגיטימי שיש לאפשר אותו גם כשהוא מגיע מצד העוסקים. מייצג העוררת אינו בקי ברזי החוק וסברנו כי עובדה זו אינה צריכה לפעול לרעתו. המקרים שבהם ישנה הצדקה לפנות למשיבה בהליך של בקשה לתיקון טעות למרות חלוף המועדים להגשת השגה וערר הם אכן חריגים ונדירים, ומשראינו שהעוררת אינה ערה לאפשרות חריגה זו – ביקשנו את התייחסות המשיבה לכך.

69. בשלב זה, אנו מורים על ביטול החלטה בהשגות שהגישה העוררת לתקופות הזכאות מרץ-אפריל 2020, מאי-יוני 2020, יולי-אוגוסט 2020, נובמבר-דצמבר 2020 ומאי-יוני 2021 – שנדחו על הסף מפאת האיחור בהגשתן. אנו קובעים כי על המשיבה לראות בהשגות אלו כאילו היה בקשה לתיקון טעות, ולדון בהן לגופן. בנוגע לתקופת הזכאות ספטמבר-אוקטובר 2020 – החלטנו כי על המשיבה לראות את הבקשה להארכת מועד להגשת ערר כאילו הייתה בקשה לתיקון טעות, ולדון גם בה.

70. לצד זאת, אנו קובעים כי העררים שהוגשו בנוגע לתקופות הזכאות ינואר-פברואר 2021 ומרץ-אפריל 2021 יידחו, שכן בתקופות זכאות אלו לא הגישה העוררת בקשה למענק. גם אם היה מקום להתייחס לתקופות אלו באופן זהה, לא ניתן לרפא בדיעבד את הליקוי. בנוגע לתקופות זכאות אלו לא החל מעולם הליך בקשה לקבלת מענק, ובוודאי שאין הצדקה לאפשר הליך כזה רק עקב פניה מאוחרת כגון זו.

71. נעיר כי במסגרת הליך זה קבענו כממצא עובדתי, כי העוררת אכן נושאת בהוצאות הקבועות שחויבה בהן בתקופות המענק והגיעה להסדר חוב עם העירייה ועם בעל הנכס, אשר צריכים לבוא בחשבון בחישוב הוצאותיה הקבועות. עם זאת, בשלב זה של ההליך לא התבקשה המשיבה להתייחס לחישוב גובה המענק בהתאם, אלא לשאלת האיחור בהגשת ההשגות והעררים בלבד. בהינתן הקביעה כי יש הצדקה לבקשת העוררת לתיקון המענק, מן הראוי שהמשיבה תידרש לכך בעצמה. נעיר כי הגם שהסדרי החוב הוכחו, המשיבה הצביעה על כך שהסדרי החוב מתייחסים לתקופות שונות, לרבות תקופות שקדמו לתקופות המענקים. כמו כן, המשיבה הצביעה על ספקות הנובעים מכך שהוצאה זו לא דווחה על ידי העוררת כתשומה. במסגרת בחינת המשיבה לגבי גובה המענק, מן הראוי כי יובהר מהם סכומי החוב שבהם נשאה העוררת מלכתחילה וכמה מתוכם התייחס לתקופות מאוחרות יותר; כמו כן יש מקום להבהיר באיזה אופן מתיישבים דיווחי המע"מ של העוררת ושל בעל הנכס עם הטענות אודות ביצוע התשלום הדחוי. מכל מקום, נראה כי העוררת הוכיחה ברמה סבירה את זכאותה להגדלת המענקים (בתקופות הזכאות האמורות בפיסקה 72); בשלב זה טוב יעשו הצדדים אם יגיעו להסכמה בנוגע לגובה המענק.

72. החלטת המשיבה בבקשה לתיקון טעות תינתן בתוך 60 ימים ממועד מתן החלטה זו. עם זאת, לנוכח מצב החירום השורר בישראל, המשיבה רשאית שלא להביא במניין הימים את

מדינת ישראל

ועדת ערר לענייני קורונה – השתתפות בהוצאות קבועות לעסקים

תקופת מצב החירום הנוהגת בבתי המשפט (קרי, התקופה אשר נקבעה או תיקבע בהוראה עתידית על ידי שר המשפטים בהודעה בדבר החלת תקנות בתי המשפט ולשכת ההוצאה לפועל (סדרי דין במצב חירום מיוחד), התשנ"א-1991). ככל שייקבע בעתיד הסדר חקיקתי אחר בנוגע למניין הימים בתקופה הנוכחית, יבוא הסדר זה במקום הקביעה האמורה לעיל.

זכות ערעור בפני בית המשפט המחוזי, בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים, בתוך 60 יום.

ניתנה היום, י"ח חשון תשפ"ד, 02/11/2023, בהעדר הצדדים.

1561-23, 1560-23, 1526-23, 1522-23, 1521-23, 1520-23, 1519-23

צבי פרלמוטר, רו"ח
נציג ציבור

ערן עסיס, עו"ד
יו"ר הועדה